

Uitwerking EHS-Saldobenadering 'Golfbaan De Swinkelsche'

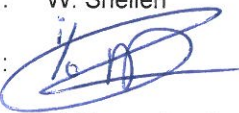
Definitief

Gebroeders Swinkels

Grontmij Nederland B.V.
Eindhoven, 20 juli 2010

Verantwoording

Titel : Uitwerking EHS-Saldobenadering 'Golfbaan De Swinkelsche'
Subtitel :
Projectnummer : 280508
Referentienummer : 280508.ehv.211.R002
Revisie : g
Datum : 20 juli 2010

Auteur(s) : J.A. Ettema, R. van Schijndel
E-mail adres : Rob.vanschijndel@grontmij.nl
Gecontroleerd door : W. Snellen
Paraaf gecontroleerd :
Goedgekeurd door : M.M. van den Hurk
Paraaf goedgekeurd :
Contact : Zernikestraat 17
5612 HZ Eindhoven
Postbus 1265
5602 BG Eindhoven
T +31 40 265 12 11
F +31 40 244 37 97
www.grontmij.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	4
1.1	Algemeen.....	4
1.2	Doelstelling.....	4
1.3	Leeswijzer	4
2	Beschrijving voorgenomen ontwikkeling.....	5
2.1	Beschrijving projectlocatiegebied Toerisme en Recreatie Someren-Keelven.....	5
2.2	Gebiedsvisie De Heihorsten	5
2.3	Inrichting ‘Golfbaan De Swinkelsche’	6
3	EHS en GHS binnen het projectgebied	8
3.1	Ecologisch Hoofdstructuur (EHS)	8
3.2	Groene hoofdstructuur	8
4	Effecten van de realisatie van golfbaan ‘Golfbaan De Swinkelsche’	10
4.1	Algemeen	10
4.2	Ecologische Hoofdstructuur (EHS)	10
4.2.1	“Berken-Beukenbos” en “Multifunctioneel bos”	10
4.3	Groene Hoofdstructuur (GHS)	11
4.3.1	Struweelvogelgebied.....	11
4.4	Conclusie effecten op EHS/GHS	12
4.4.1	Wezenlijke effecten op de EHS	12
4.4.2	Wezenlijke effecten op GHS	12
5	Kwaliteitsverbetering EHS De Heihorsten	13
5.1	Algemeen	13
5.2	Nieuwe natuur op Landgoed De Heihorsten.....	13
5.3	Onderverdeling nieuwe natuur.....	14
6	Toetsing spelregels EHS	18
6.1	Algemeen	18
6.2	EHS-saldobenadering.....	18
6.3	Beoordeling EHS-saldoberekening.....	18
6.3.1	Ruimtelijke visie	18
6.3.2	Kwantiteit- en kwaliteitsverbetering	19
6.3.3	Garanties en zekerstelling van uitvoering en beheer	20
7	Conclusie	21

Bijlage 1: Geraadpleegde literatuur

1 Inleiding

1.1 Algemeen

Ter voorbereiding op de invulling van De Heihorsten met een aantal nieuwe toeristisch-recreatieve voorzieningen zijn de afgelopen jaren diverse onderzoeken uitgevoerd met betrekking tot het in kaart brengen van de natuurwaarden van het plangebied en de mogelijke gevolgen die de verschillende ruimtelijke ingrepen met zich meebrengen. Voor het plangebied zijn diverse flora- en faunascans uitgevoerd en zijn in het kader van het nabijgelegen Natura 2000-gebied Strabrechtse Heide en Beuven een zogenoemde 'voortoets' en een passende beoordeling opgesteld. Ook is voor het projectlocatiegebied De Heihorsten inmiddels een MERafgerond.

Dit rapport concentreert zich op de toetsing van de effecten van de ruimtelijke ingreep op de EHS binnen 'Golfbaan De Swinkelsche' en de daarbij behorende benaderingswijze volgens de EHS-saldobenadering.

1.2 Doelstelling

Het doel van deze rapportage is tweeledig:

- Enerzijds het in beeld brengen van de effecten van de aanleg van 'Golfbaan De Swinkelsche' op de EHS en GHS (beschermde gebieden);
- Anderzijds aangeven dat, met betrekking tot de EHS in het gebied De Heihorsten, er sprake is van een duidelijke kwaliteitsverbetering ten opzichte van de huidige situatie (EHS-saldobenadering).

De rapportage geeft inzicht in de locatie, de oppervlakte en de per saldo te verbeteren kwaliteit van de EHS in De Heihorsten. Tevens wordt bepaald welke projectonderdelen of -gebieden een natuurbestemming krijgen. In een latere fase worden de bestemming (natuur) en eventuele maatregelen ter bescherming van de natuurwaarden concreet uitgewerkt in een inrichtingsplan en een beheer- en onderhoudsplan.

De voorliggende uitwerking van de EHS-saldobenadering is tot stand gekomen in overleg met de Provincie Noord-Brabant. De provincie onderschrijft de uitwerking van de EHS-saldobenadering zoals die is opgenomen in deze rapportage.

1.3 Leeswijzer

In de EHS-saldobenadering wordt specifiek ingegaan op de voorgenomen ontwikkeling van 'Golfbaan De Swinkelsche' (hoofdstuk 2) waarna in hoofdstuk 3 de ligging van het plangebied binnen de EHS- en GHS-gebieden wordt besproken. Daarna worden de effecten van de ruimtelijke ingreep op de bestaande EHS en GHS in beeld gebracht (hoofdstuk 4). In hoofdstuk 5 worden de kwaliteitsverbeteringen op de EHS beschreven vanuit de ontwikkeling van 'Golfbaan De Swinkelsche'. Deze wordt vervolgens in hoofdstuk 6 conform de saldobenadering aan de spelregels EHS getoetst en tot slot worden in hoofdstuk 7 de conclusies op een rij gezet.

2 Beschrijving voorgenomen ontwikkeling

2.1 Beschrijving projectlocatiegebied Toerisme en Recreatie Someren-Keelven

In het Reconstructieplan De Peel ('s-Hertogenbosch, 2005) is het gebied tussen het Keelven, de Provincialeweg, de kern van Someren en de Hollestraat/Hoevenstraat/De Hoof bestempeld als Projectlocatiegebied Toerisme en Recreatie Someren-Keelven (hierna "De Heihorsten" genoemd). Bij de ontwikkeling van dit gebied geldt als vertrekpunt het maken van een integrale afweging tussen (nieuwe) toeristisch-recreatieve activiteiten en het behoud en de versterking van de omgevingswaarden (kwetsbare soorten, waterkwaliteit) en de attractiviteit van het gebied De Heihorsten.

2.2 Gebiedsvisie De Heihorsten

In De Heihorsten (ruim 400 hectare groot) komen verschillende initiatieven samen met betrekking tot recreatie en toerisme (intensief en extensief), verblijfsrecreatie en natuur- en landschapsontwikkeling. Eén van deze projecten is 'Golfbaan De Swinkelsche'. Voor De Heihorsten is een streefbeeld gemaakt. Dit streefbeeld is weergegeven in figuur 1. Voor een beschrijving van de verschillende deelprojecten wordt verwezen naar:

- Gebiedsvisie Projectlocatiegebied De Heihorsten (gemeente Someren, januari 2006);
- Gebiedsontwikkeling Projectlocatiegebied De Heihorsten (gemeente Someren, december 2006).

Het plangebied De Heihorsten wordt aan de noordzijde begrensd door de Provincialeweg en aan de oost- en zuidkant door de Hollestraat/Hoevenstraat en De Hoof. Aan de noordwestelijke kant gaat het projectgebied direct over in de Strabrechtse en Somerensche Heide (zie figuur 1).

Figuur 1. Streefbeeld De Heihorsten.

2.3 Inrichting 'Golfbaan De Swinkelsche'

Voor de aanleg van de golfbaan willen de initiatiefnemers de kansen voor water en natuur in het gebied en met name ter plaatse van de golfbaan ten volle benutten. De inrichting van de golfbaan richt zich hierbij op:

- Het binnen de golfbaan reserveren van een flinke oppervlakte voor waterpartijen;
- Het realiseren van structuurvariatie en een verscheidenheid aan natuurdoeltypen;
- Het creëren van mantel- en zoomvegetaties;
- Het creëren van complete waterbiotopen.

Figuur 2 geeft een beeld van de begrenzing van het plangebied voor de golfbaan.

Figuur 2. Ligging van 'Golfbaan De Swinkelsche'.

De plannen voor de realisering van een golfbaan omvatten de aanleg van een volwaardige 18 holes golfbaan, met alle bijbehorende voorzieningen (figuur 3). De (ecologische) inrichting van de golfbaan bestaat uit de volgende onderdelen.

Waterpartijen

Op de golfbaan is voorzien in de aanleg van een aantal waterpartijen in de vorm van vijvers. In de vijvers wordt gedacht aan de aanleg van enkele (schier-)eilanden, waar verstoringgevoelige fauna een plaats zou kunnen vinden. De waterpartijen op de golfbaan vormen een blauwgroene omlijsting van de holes. Met het uit de vijvers vrijgekomen materiaal worden elders in het projectgebied ophogingen gevormd.

Natuurontwikkeling

Binnen de golfbaan is sprake van bestaande natuur (13,2 ha EHS) en de aanleg van nieuwe natuur (waarvan minimaal 15 ha bos). Het realiseren van een combinatie van bos, struweel, moerasoever, open ruimten en ruigten op de golfbaan is in ecologisch opzicht van belang. Bij de ontwikkeling van de golfbaan is de realisatie van structuurvariatie en verschillende natuurdoeltypen uitgangspunt. De natuurdoeltypen zijn in lijn met de natuurpotenties ter plaatse van de golfbaan (onderliggende groeiplaats, in de omgeving aanwezige doelsoorten). Het gebied zal met name geschikt worden voor struweelvogels, kleine zoogdieren, amfibieën en insecten. Bij het ontwerp van de golfbaan is rekening gehouden met de habitateisen van de in de omge-

ving voorkomende soorten, zodat deze zich kunnen handhaven en mogelijk uitbreiden. Op deze manier wordt invulling gegeven aan het handhaven en versterken van de lokale biodiversiteit. Ter plaatse van de holes van de golfbaan zal het terrein niet (volledig) worden ingeplant maar worden ontwikkeld als tee, fairway of rough. Er ontstaan dus op een groot aantal plaatsen en over een grote lengte (ongeveer 6 kilometer) overgangen van openheid naar dichte mantel- en zoomvegetaties. In ecologisch opzicht spelen deze overgangen van land naar water (plasdras-situaties, oeverbiotopen) binnen het ontwerp van de golfbaan een belangrijke rol.

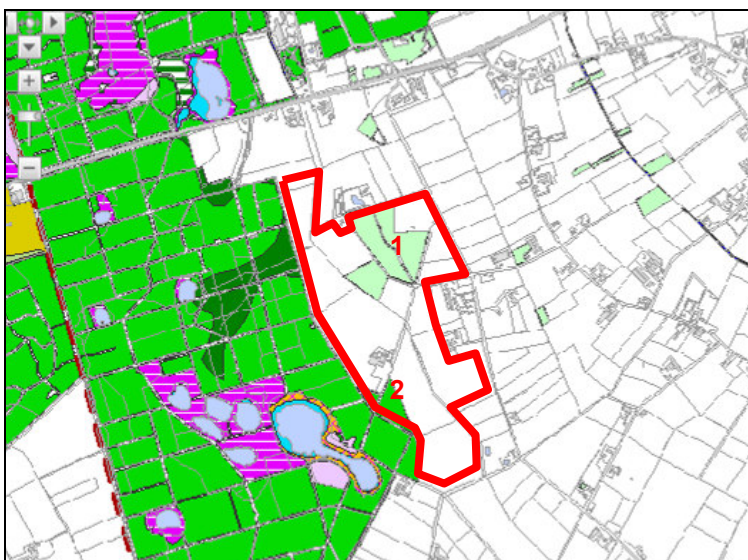

Figuur 3. Inrichtingsplan 'Golfbaan De Swinkelsche'.

3 EHS en GHS binnen het projectgebied

3.1 Ecologisch Hoofdstructuur (EHS)

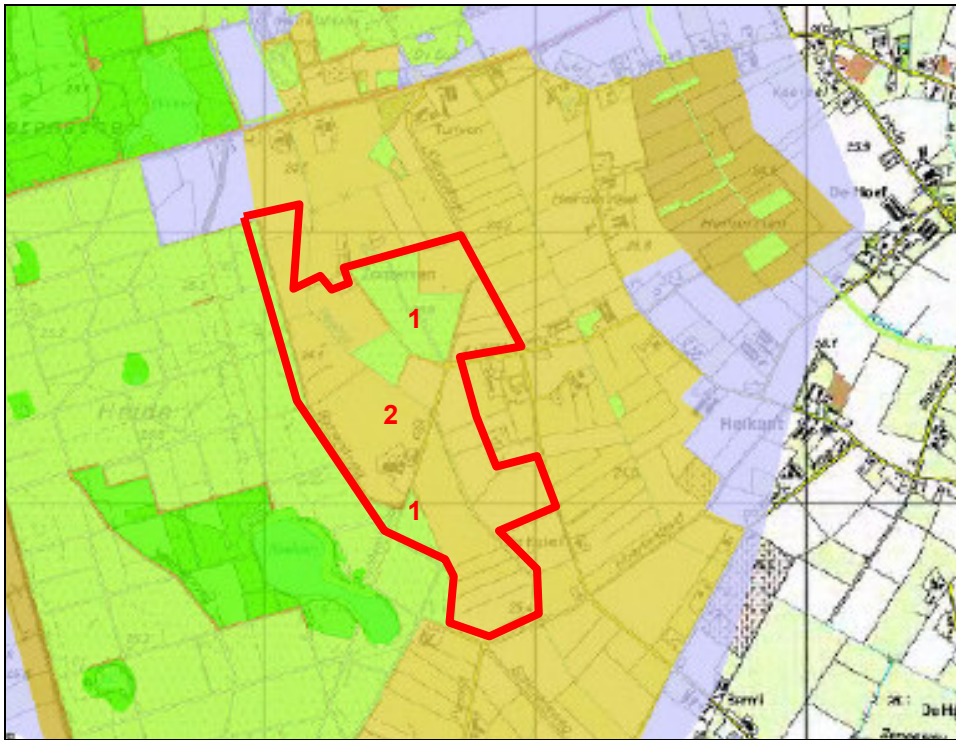
Het bosperceel Zomerven (9,5 ha) en het bosperceel Keelven (3,7 ha) vallen binnen 'Golfbaan De Swinkelsche' en zijn met nummers aangeduid in figuur 4. Beiden zijn als EHS begrensd, waarbij het bosperceel Zomerven (gebied 1) is aangeduid als natuurdoeltype "Bos met verhoogde natuurwaarde" en het bosperceel Keelven (gebied 2) is aangeduid als natuurdoeltype "Berken-Eikenbos". De oppervlakte van de bospercelen Zomerven en Keelven bedraagt totaal 13,2 ha)

Figuur 4. Ligging van de EHS binnen de golfbaan.

3.2 Groene hoofdstructuur

In figuur 5 is de ligging van 'Golfbaan De Swinkelsche' weergegeven binnen de GHS. Het bosperceel Zomerven en het bosperceel ten oosten van het Keelven (gebieden aangeduid met 1) zijn als "overige bos- en natuurgebied" in de GHS-natuur opgenomen. Daarnaast zijn de agrarische gronden binnen de golfbaan aangewezen als "struweelvogelgebied" (gebied 2).

Figuur 5. Ligging van de golfbaan binnen de GHS.

4 Effecten van de realisatie van golfbaan ‘Golfbaan De Swinkelsche’

4.1 Algemeen

In dit hoofdstuk worden de effecten van de geplande ontwikkelingen beschreven. Er wordt hierbij onderscheid gemaakt in fysieke aantasting van de beschermde natuurwaarden en de verstoring daarvan. Daarnaast worden de positieve effecten die optreden in het plangebied als gevolg van de ontwikkeling van de golfbaan benoemd.

4.2 Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

Binnen ‘Golfbaan De Swinkelsche’ zijn twee bospercelen als EHS aangewezen. De te verwachten effecten die ontstaan door de geplande ruimtelijke ingreep worden in de EHS uitgewerkt aan de hand van de onderdelen “vernietiging”, “versnippering” en “verstoring”.

4.2.1 “Berken-Beukenbos” en “Multifunctioneel bos”

Vernietiging

De aanleg van de ‘Golfbaan De Swinkelsche’ vindt voor een klein gedeelte plaats binnen bestaand bos dat binnen de EHS is aangeduid als “Multifunctioneel bos” (bosperceel Zomerven (1) en het bosperceel Keelven als ‘Berken-Eikenbos’ (2), (zie figuur 4). Ten behoeve van de golfbaan worden enkele stroken bos gekapt. De oppervlakte van de bospercelen Zomerven en Keelven bedraagt in totaal 13,2 ha. Van het bosperceel Zomerven (9,5 ha) wordt 3 ha bos gekapt en van het bosperceel Keelven (3,7 ha) wordt 0,9 ha bos gekapt. Totaal wordt dus 3,9 ha bos verwijderd ten behoeve van de ontwikkeling van ‘Golfbaan De Swinkelsche’. Er resteert dan 9,3 ha bos (6,5 ha van het bosperceel Zomerven en 2,8 ha van het bosperceel Keelven). In de onderstaande tabel is het voorgaande samengevat.

	Bestaande natuur op de golfbaan	Bestaande EHS op de golfbaan	Te vellen EHS	Te handhaven natuur op de golfbaan
Droog bos met productie (Zomerven)	9,5	9,5	3,0	6,5
Dennen-, eiken- en beukenbos (Keelven)	3,7	3,7	0,9	2,8
Nieuwe natuur (droog bos met productie)				
Totaal	13,2	13,2	3,9	9,3

Tabel 1. Bestaande en te handhaven natuur op de golfbaan (oppervlakten in ha).

Versnippering

Met de realisatie van de 'Golfbaan De Swinkelsche' worden greens, fairways en roughs aangelegd op de plek van beide bestaande bospercelen Zomerven en Keelven. Met name het bosperceel Zomerven wordt hierdoor opgedeeld in enkele afzonderlijke bosjes. In de huidige situatie bestaat het bosperceel Zomerven uit monotone beplanting met weinig structuur en leeftijdvariatie. Door de geplande maatregelen ontstaan brede bosranden waar een goed ontwikkelde zoom- en mantelvegetatie kan ontstaan. Deze structuurrijke bosranden vormen samen met de kilometers kleine landschapselementen die in het gebied worden aangelegd een flinke verbetering voor tal van soorten. Met name voor struweelvogels, insecten, amfibieën en reptielen en kleine zoogdieren zijn dergelijke gebieden zeer waardevol. Door de voorgestelde maatregelen ontstaat meer samenhang in het plangebied en worden tal van verbindingen in de vorm van kleine landschapselementen gecreëerd. De holes vormen voor de in het gebied aanwezige soorten geen noemenswaardige barrière. Er is dan ook geen sprake van versnippering.

Verstoring

Het plangebied voor 'Golfbaan De Swinkelsche' kent op dit moment een intensief agrarisch gebruik. Dit brengt een zekere mate van verstoring met zich mee, niet enkel in de vorm van geluid of beweging, maar bijvoorbeeld ook in de vorm van verdroging, verstoring van het bodemecosysteem en vermeting. De geplande recreatieve ontwikkelingen zullen eveneens leiden tot een zekere mate van verstoring van natuurwaarden in het plangebied. Het gaat daarbij met name om verstoring door geluid en beweging. Verstoring in de vorm van verdroging of vermeting zijn beperkt. Het merendeel van de soorten waarvan verwacht mag worden dat het plangebied een leefgebied, of belangrijk onderdeel daarvan vormt of gaat vormen, zijn niet erg gevoelig voor verstoring door recreanten. Enkel sommige zoogdieren en broedvogels zijn hier gevoelig voor. Veel zoogdieren zijn echter 's nachts actief, wanneer er niet gegolfd wordt en dus geen verstoring plaatsvindt. Struweelvogels zijn over het algemeen minder verstoring gevoelig, zoals de bosbroedende Buizerd. Mogelijk zal voor de gevoelige vogelsoorten het gebied niet aantrekkelijk zijn als broedgebied. Voor de te verwachten toename van struweelvogels, kleine zoogdieren en insecten zal de golfbaan echter wel een geschikt foerageergebied vormen. Ten opzichte van de huidige situatie zal de realisatie van de golfbaan niet leiden tot een toename van de verstoring in het gebied.

Positieve effecten

De bosgebieden die onderdeel uitmaken van de EHS hebben in de huidige situatie een vrij lage natuurwaarde. De vegetatie bestaat hoofdzakelijk uit monotone percelen met Grove den of Amerikaanse eik en er komt een beperkt aantal diersoorten voor. Met de aanleg van de golfbaan ontstaat er meer variatie in het gebied en ontstaan er goed ontwikkelde bosranden met een zoom- en mantelvegetatie. Op de golfbaan wordt een aantal vijvers aangelegd. Deze vijvers maken onderdeel uit van de landschappelijke inrichting van het gebied maar vormen tevens een geschikt biotoop voor insecten, amfibieën en moerasvogels.

4.3 Groene Hoofdstructuur (GHS)

De geplande ruimtelijke ingreep binnen 'Golfbaan De Swinkelsche' heeft ook betrekking op de GHS. De bospercelen Zomerven en Keelven fungeren binnen de GHS als 'bestaand bos- en natuurgebied' (zie figuur 5). De te verwachten effecten die de ruimtelijke ingreep zal hebben op beide gebieden wordt getoetst aan vergelijkbare criteria zoals aangegeven voor de binnen de EHS fungerende gebieden. Dit houdt in dat de effecten zoals beschreven in paragraaf 4.2.1. ook gelden voor de in de GHS fungerende 'bestaande bos- en natuurgebieden'. Daarnaast fungeert de golfbaan binnen de GHS als struweelvogelgebied. In de volgende paragraaf zullen de effecten van de ruimtelijke ingrepen op de bestaande GHS worden omschreven.

4.3.1 Struweelvogelgebied

Het grootste deel van de voorgenomen ontwikkelingen binnen de golfbaan vindt plaats binnen de GHS-landbouw, subzone "struweelvogelgebied" (figuur 5). Uit de "Principe-uitspraak gebiedsvisie Heihorsten" (Provincie Noord-Brabant, 2007) blijkt dat de ontwikkeling van 'Golfbaan De Swinkelsche' in de voorgestelde vorm in strijd is met het Streekplan. Medewerking is alleen mogelijk indien door GS van het streekplan wordt afgeweken. Hier zijn goede mogelijkheden

voor omdat de streefbeelden in de gebiedsvisie kunnen leiden tot een kwaliteitsverbetering van natuur- en landschap en voor struweelvogels.

In de huidige situatie heeft het projectgebied een relatief grootschalig en grotendeels open karakter. Het huidige gebruik kent een intensief agrarisch karakter dat wordt ingevuld met voornamelijk grasland en (maïs)akkers. Het gebied is niet optimaal ingericht voor struweelvogels en andere flora en fauna.

Met de inrichting van de golfbaan zoals aangegeven in paragraaf 2.3 is er per saldo sprake van een aanzienlijke toename van struweel binnen het projectgebied. In totaal wordt er naast de te handhaven natuur veel extra nieuwe natuur gerealiseerd. Hierdoor ontstaat een voor struweelvogels aantrekkelijker gebied dat een duidelijke samenhang en overgang vertoont met de aangrenzende bos- en heidegebieden van de Strabrechtse Heide en Beuven. Er is hierdoor sprake van een positieve ontwikkeling van het gebied als struweelvogelgebied, waarbij een monotoon agrarische invulling doorbroken wordt. In totaal ontstaat er ongeveer 6 kilometer nieuwe bosrand.

4.4 Conclusie effecten op EHS/GHS

4.4.1 Wezenlijke effecten op de EHS

Uit de toetsing van de effecten, voortvloeiend uit de voorgenomen ruimtelijk ingreep, blijkt dat er EHS zal worden verwijderd. Het gaat daarbij concreet om de aantasting van de natuurdoeltypen 'Multifunctioneel bos' en 'Berken-Eikenbos' (samen 3,9 ha). De resterende bossen worden niet aangetast als gevolg van de ontwikkeling van de golfbaan en de verstoring van te handhaven bossen wordt gemitigeerd door de natuurlijke inrichting van de golfbaan. Desondanks wordt voorgesteld de bospercelen op de golfbaan van de EHS-status te ontdoen en elders in De Hei-horsten nieuwe EHS te begrenzen (zie ook hoofdstuk 5).

4.4.2 Wezenlijke effecten op GHS

Uit de toetsing van de effecten, voortvloeiend uit de voorgenomen ruimtelijke ingreep, blijkt dat er geen sprake is van 'vernietiging', 'versnippering' of 'verstoring' van de bestaande GHS als struweelvogelgebied. Het bestaande karakter van het projectgebied zal een behoorlijke kwaliteitsverbetering ondergaan, waarbij door het aanleggen van bosschages, houtwallen en struweel een structuurrijk landschap ontstaat, dat door de ingreep daadwerkelijk als struweelvogelgebied zal fungeren.

5 Kwaliteitsverbetering EHS De Heihorsten

5.1 Algemeen

Binnen De Heihorsten zijn de ontwikkeling van de EVZ Kleine Aa en Landgoed De Heihorsten belangrijke (ecologische) onderdelen. Door het combineren van de ontwikkeling van een landgoed met een oppervlakte van 43,8 hectare en de realisatie van de EVZ Kleine Aa ontstaat een robuust natuurgebied. Binnen dit natuurgebied worden de kwaliteitsverbeteringen in het kader van de ingrepen in 'Golfbaan De Swinkelsche' gerealiseerd.

5.2 Nieuwe natuur op Landgoed De Heihorsten

De gebroeders Swinkels hebben het initiatief genomen om te komen tot de ontwikkeling van een landgoed met een oppervlakte van 43,8 hectare. Het grootste deel van dit landgoed wordt nieuwe natuur, met als ruggengraat de Kleine Aa die door het landgoed slingert. In figuur 6 is het ontwerp voor het nieuwe landgoed opgenomen.

Figuur 6. Inrichtingsplan voor Landgoed De Heihorsten.

Het landgoed wordt gekenmerkt door de overgang tussen hogere gronden, de dorpsrand en het lager gelegen beekdal. Deze gradiënt is voor tal van dier- en plantensoorten zeer waardevol en wordt door de ontwikkeling van het landgoed weer in ere hersteld. De Kleine Aa is aangeduid als ecologische verbindingszone. Dit betekent in de praktijk dat een strook van gemiddeld 25 meter breed een natuurlijke inrichting krijgt. Echter in het ontwerp voor het landgoed krijgt de

Kleine Aa haar oorspronkelijke loop weer volledig terug en wordt het beekdal over een breedte van enkele kilometers volledig natuurlijk ingericht. Door het landgoed op deze manier in te richten wordt er niet alleen een ecologische verbinding gecreëerd, maar ook wordt een volwaardig beekdal ingericht dat als leefgebied kan dienen voor tal van soorten.

Het gebied zal bestaan uit een afwisseling van kleine bosjes, poelen, struweel en bloemrijke graslanden. Op de graslanden wordt een extensief beheer met beweiding toegepast. Tevens zal de structuur van de bestaande bossen versterkt worden om eenheid te creëren binnen het landgoed. Dit zal gerealiseerd worden door verspreid over het landgoed nieuwe bossen met Beuk, Zomereik, Berken en Wintereiken aan te planten. De randen van de betreffende bossen worden structuurrijk ingevuld met onder andere Lijsterbes, Braam en andere struweelsoorten. Op verschillende plekken wordt het landgoed doorkruist door eikenlanen langs half verharde paden. Door laanvormige elementen te gebruiken zullen bestaande migratieroutes langs de lanen worden versterkt voor vleermuizen en ontstaat er een kwaliteitsverbetering van beschikbare vaste rust- en verblijfplaatsen voor diverse diersoorten die zich willen vestigen binnen het Landgoed de Heihorsten.

5.3 Onderverdeling nieuwe natuur

In het kader van de provinciale regeling nieuwe landgoederen moet op het landgoed tenminste 50% van de totale oppervlakte van het landgoed nieuwe natuur gerealiseerd worden. Daarnaast zijn niet alle onderdelen van het landgoed te bestempelen als natuur. De visvijvers die op het landgoed gerealiseerd worden krijgen een recreatiebestemming. Echter, rondom de visvijvers wordt wel 3 ha bos aangeplant hetgeen bijdraagt aan de robuustheid en het functioneren van de EHS. Verder wordt uiteraard het bouwblok voor de landhuizen niet als nieuwe natuur bestemd. De EVZ Kleine Aa is niet meegenomen als nieuwe natuur omdat deze in de EHS al is aangeduid als EVZ. De realisatie van het landgoed zorgt er echter wel voor dat deze EVZ gerealiseerd wordt in een optimale vorm, zeker in verhouding tot de reguliere breedte van 25 meter die voor dergelijke ecologische verbindingen gehanteerd wordt. Waterschap Aa en Maas is verantwoordelijk voor de inrichting en het beheer van de EVZ, de gebroeders Swinkels stellen de grond beschikbaar. In onderstaande tabel is aangegeven welke onderdelen in het plan gerealiseerd worden en hoe deze als extra nieuwe natuur worden beschouwd. De totale oppervlakte van het nieuwe landgoed bedraagt 43,8 ha, daarbij zijn bestaande bosjes niet meegerekend. In de tabel op de volgende bladzijde wordt aangegeven welke bospercelen op de golfbaan worden ontdaan van de EHS-status en waar de nieuwe EHS wordt begrensd.

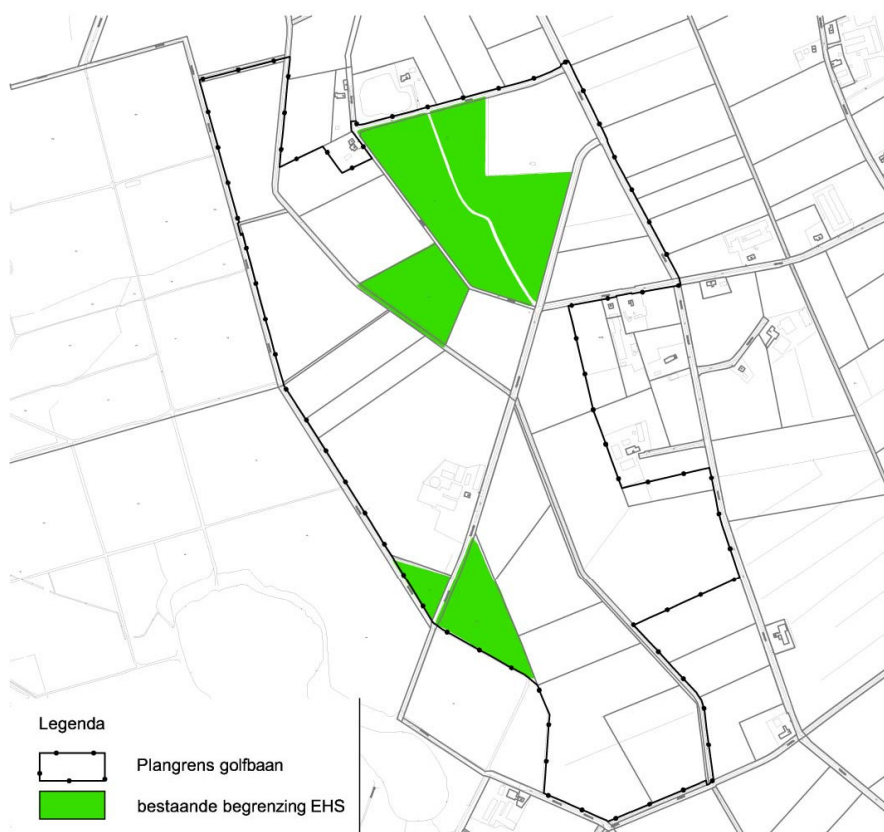
Voor de 3,9 ha EHS die verdwijnt op de golfbaan komt op het landgoed 24,5 ha EHS terug (de EVZ Kleine Aa niet meegerekend). Tevens wordt de EHS robuuster en gaat kwalitatief beter functioneren door alle samenhangende maatregelen (aanleg EVZ Kleine Aa, herinrichting beekdal met poelen, bossen en graslanden).

Figuur 7 geeft aan waar de EHS op de golfbaan verdwijnt (13,2 ha) en figuur 8 geeft aan waar de nieuwe EHS op het landgoed wordt begrensd (24,5 ha). De nieuwe EHS bestaat uit bos met het beheertype 'N16.02 Vochtig bos met productie' en grasland met het beheertype 'N12.02 Kruiden- en bloemrijk grasland'. Na een aantal jaren kan dit overgaan in 'N10.02 Vochtig hooiland' (op de nattere plekken en 'N11.01 Droog schraalland'. Om sneller schraalland te kunnen realiseren moet een gericht verschrallingsbeheer worden gevoerd. Dit kan door uitmijnen met gebruikmaking van klaver of door middel van het afgraven van de voedselrijke top laag.

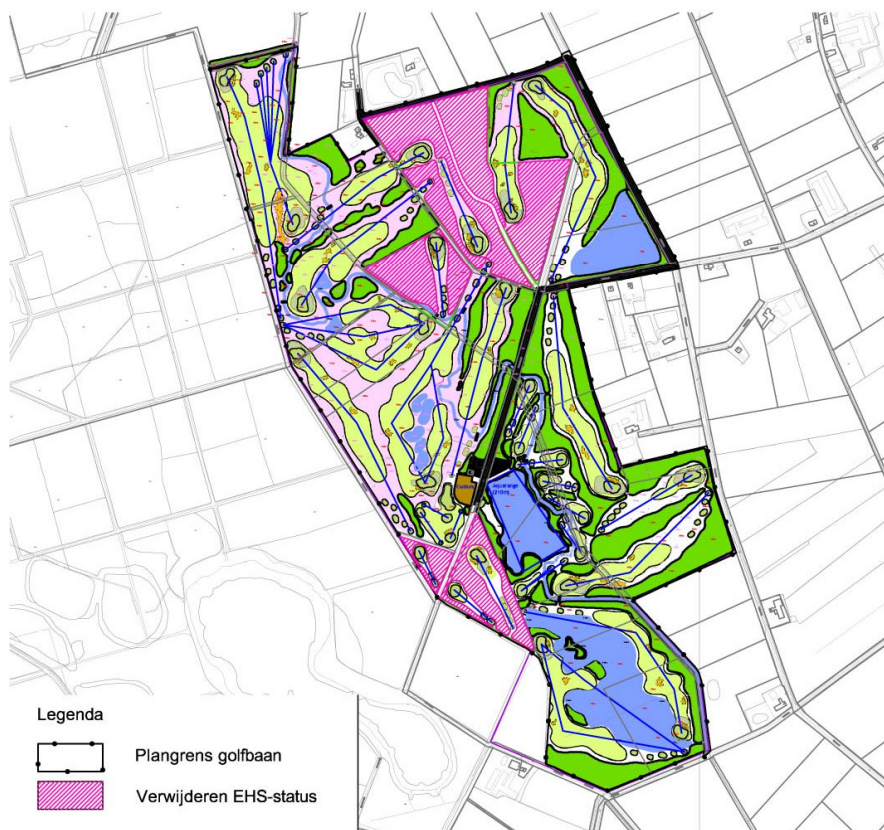
	Bestaande natuur golfbaan	Bestaande EHS golfbaan	Te vellen EHS	Te handhaven en te realiseren nieuwe natuur op de golfbaan	Te handhaven EHS op de golfbaan	Te realiseren nieuwe natuur op het landgoed	Bestaande EHS op het landgoed	Te begrenzen EHS-natuur op het landgoed	Overig
Droog bos met productie (Zomervelden)	9,5	9,5	3	6,5	0				
Dennen-, Eiken- en beukenbos (Keelven)	3,7	3,7	0,9	2,8	0				
Nieuwe natuur (droog bos met productie)				15					
Vochtig bos met productie langs de Kleine Aa						4,5			
Nieuwe EHS								24,5	
Nieuw natuurgebied (korte vegetaties)						20			
EVZ Kleine Aa						4,1			4,1
Agrarisch gebied (paardenwei)									2,2
Bouwblok									3,9
Visvijvers						3			9,1
Totaal	13,2	13,2	3,9	24,3	0	31,6	0	24,5	19,3
Totaal landgoed								24,5 + 19,3 = 43,8	

Tabel 2. Te verwijderen EHS-status op de golfbaan (13,2 ha) en nieuw te begrenzen EHS op het landgoed (24,5 ha). Oppervlakten in ha.

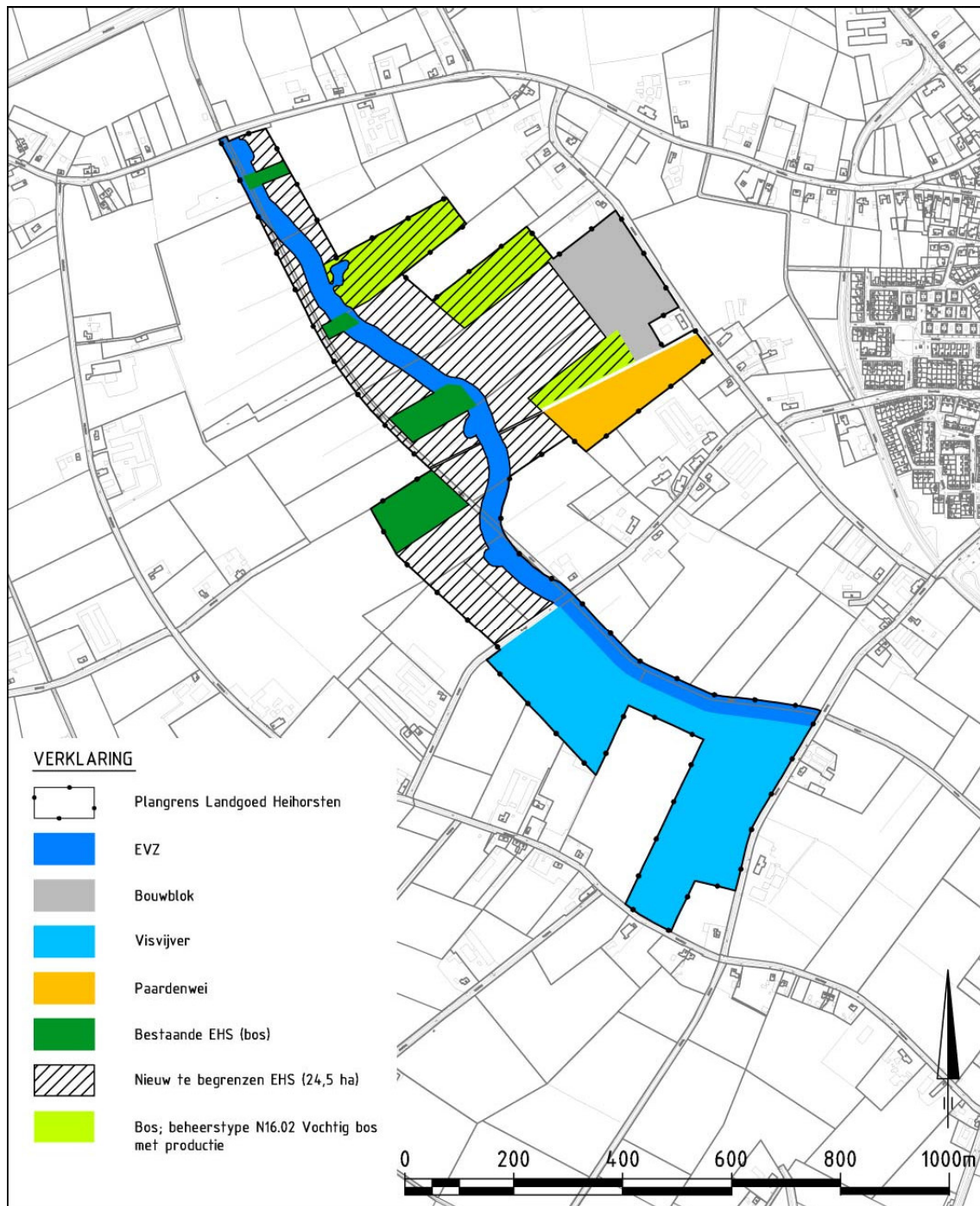
Bestaande begrenzing EHS

Te verwijderen EHS-begrenzing

Figuur 7. Bestaande en te verwijderen EHS op Golfbaan De Swinkelsche.

Figuur 8. Nieuwe EHS op Landgoed De Heihorsten.

6 Toetsing spelregels EHS

6.1 Algemeen

De verschillende projecten die binnen De Heihorsten worden ontwikkeld, bieden mogelijkheden voor ieder project afzonderlijk om eventuele negatieve effecten op bestaande EHS om te zetten in een kwaliteitsverbetering voor het gehele plangebied. Er is in hoofdstuk 4 geconstateerd dat er op de golfbaan sprake is van een netto negatief effect op de EHS door de voorgenomen ruimtelijke ingreep. In hoofdstuk 5 is vervolgens beschreven hoe de realisatie van andere projecten (die onderdeel uitmaken van de gebiedsvisie) binnen De Heihorsten zullen zorgen voor een kwaliteitsimpuls van de EHS. Met de combinatie van de verschillende projecten binnen het gehele plangebied bestaat er binnen de 'spelregels' van de EHS de mogelijkheid om de negatieve effecten om te zetten tot een kwantiteits- en kwaliteitsverbetering binnen De Heihorsten. Door 'Golfbaan de Swinkelsche' en Landgoed De Heihorsten te combineren, wordt op basis van de EHS-saldobenadering een ontwikkelingsgerichte aanpak mogelijk.

6.2 EHS-saldobenadering

De EHS-saldobenadering is ontstaan vanuit de behoefte bij het Rijk en provincies om een meer ontwikkelingsgerichte aanpak in de EHS mogelijk te maken. Projecten en/of handelingen worden daarom bij de EHS-saldobenadering niet afzonderlijk maar in combinatie beoordeeld. De projecten en/of handelingen moeten dan wel mede tot doel hebben de kwaliteit en/of kwantiteit van de EHS op gebiedsniveau per saldo te verbeteren. Kwaliteit en kwantiteit moeten beide minimaal gelijk blijven en zijn dus niet onderling te salderen. De toepassing van de saldobenadering leidt derhalve tot een kwaliteitswinst voor meerdere belanghebbenden en meerdere functies waaronder natuur. Belangrijke voorwaarde is dat dit maatwerk is vastgelegd in een gebiedsvisie.

6.3 Beoordeling EHS-saldoberekening

6.3.1 Ruimtelijke visie

In paragraaf 2.1 zijn de ruimtelijke visie van het plangebied De Heihorsten en de bijbehorende deelprojecten omschreven, waarbij de samenhang van de verschillende initiatieven tot uitdrukking is gekomen. In De Heihorsten wordt gestreefd naar samenhang tussen de verschillende projecten en wordt gestreefd naar behoud en ontwikkeling van bestaande natuur- en landschapswaarden. Met de inrichting van 'Golfbaan De Swinkelsche' en Landgoed De Heihorsten zijn er mogelijkheden ontstaan voor een geleidelijke overgang van het Natura 2000-gebied Strabrechtse Heide en Beuven naar de ecologische verbindingszone langs de Kleine Aa. Harde scheidingen in het landschap tussen het bestaande bos- en heidegebied aan de westzijde van het plangebied, het struweelvogelgebied en de Kleine Aa aan de oostzijde van het plangebied zullen door de aanleg van de golfbaan en het landgoed worden weggenomen. Het landschap zal veranderen in een landschap dat wordt gekarakteriseerd door geleidelijke overgangen waardoor er sprake is van een verbeterde samenhang tussen de genoemde gebieden.

6.3.3 Garanties en zekerstelling van uitvoering en beheer

Gezien de grote verscheidenheid aan initiatieven binnen De Heihorsten en de verschillende ontwikkelingsstadia daarvan, wordt er geen bestemmingsplan gemaakt voor het hele projectgebied De Heihorsten. In de plaats daarvan is er voor gekozen om voor de verschillende initiatieven (waar mogelijk gecombineerd) een afzonderlijk bestemmingsplan op te stellen.

Voor 'Golfbaan De Swinkelsche' en het Landgoed De Heihorsten worden twee afzonderlijke bestemmingsplannen opgesteld. In beide bestemmingsplannen krijgt de bestaande natuur die behouden blijft, de bestemming "bos". De EHS saldobenadering geeft invulling aan een kwantiteits- en kwaliteitsverbetering van de EHS op Landgoed De Heihorsten als gevolg van het verdwijnen van de EHS op 'Golfbaan De Swinkelsche'. Beide bestemmingsplannen worden vastgesteld in 2010. Tevens wordt een overeenkomst opgesteld waarin de gebroeders Swinkels zich er toe verplichten de voorstelde kwantiteits- en kwaliteitsverbetering op Landgoed De Heihorsten ook daadwerkelijk uit te voeren. In de overeenkomst wordt opgenomen dat, indien de realisatie van het landgoed geen doorgang vindt, de gebroeders Swinkels zich er toe verplichten de beoogde kwaliteitsverbetering elders te realiseren.

Voorts geldt dat de resterende bospercelen Zomerven en Keelven (9,3 ha) in het bestemmingsplan voor de golfbaan zullen worden bestemd als bos. De nieuwe natuur op de golfbaan wordt in het bestemmingsplan binnen de overall-bestemming "Recreatie en sport" opgenomen. In de bestemmingsregels die aan deze bestemming zijn gekoppeld zal de nieuwe natuur planologisch worden verankerd door de oppervlakte bos binnen de nieuwe natuur op de golfbaan vast te leggen in hectaren (minimaal 15 ha bos). In het bestemmingsplan voor het landgoed gebeurt dit ook met de 3 ha bos die nabij de visvijvers zijn gesitueerd.

7 Conclusie

Uit onderhavige rapportage blijkt dat er als gevolg van de ruimtelijke ingreep binnen de 'Golfbaan De Swinkelsche' een beperkt deel van de bospercelen Zomerven en Keelven wordt gekapt. Tevens wordt de EHS-status van de genoemde bospercelen verwijderd (13.2 ha). De natuurlijke inrichting van de golfbaan vormt echter wel een goed leefgebied voor tal van soorten, met name struweelvogels, kleine zoogdieren, amfibieën en insecten.

De kwalitatieve en kwantitatieve (24,5 ha) verbetering van de EHS volgens de EHS-saldobenadering wordt gerealiseerd binnen het Landgoed De Heihorsten. Er wordt een breed beekdal ontwikkeld waarbinnen ruimte is voor een slingerende, natuurlijke Kleine Aa, bos en bloemrijke graslanden. Door de samenhang en een geleidelijke overgang tussen de projecten te realiseren, zoals te zien in figuur 2, worden harde scheidingen tussen natuur, landbouw en recreatie binnen het landschap zichtbaar verminderd en krijgt 'Golfbaan De Swinkelsche' een geleidelijke overgang van bos- en heidegebieden naar struweelvogelgebied en een verder natuurlijke verloop naar het beekdal van de Kleine Aa. Hiermee wordt een kwantitatieve- en kwalitatieve natuurwinst geboekt en zijn de huidige natuurwaarden geborgd.

Bijlage 1

Geraadpleegde literatuur

- **Alterra, 2006.** Effectenindicator Natura 2000-gebieden. Achtergronden en verantwoording ecologische randvoorwaarden en storende factoren. Alterra, Wageningen.
- **Broekhuizen, S, Hoekstra, B., Laar, V. van en Thissen, J.B.M, 1992.** Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV uitgeverij.
- **Buiting Bosontwikkeling, 2006a.** Starnotitie m.e.r. Someren Buiting Bosontwikkeling, Dieren.
- **Buiting Bosontwikkeling, 2006b.** Flora- en faunaonderzoek 'Swinkelsche Golf' 2006. Buiting Bosontwikkeling, Dieren.
- **Bureau Meervelt, 2006.** Inventarisatie flora en fauna Kleine Aa 2006. Bureau Meervelt, Nelderweert.
- **Delft, J.J.C.W. van & W. Schuitema, 2005.** Werkatlas amfibieën en reptielen in Noord-Brabant. RAVON Noord-Brabant, Tilburg/ Stichting RAVON, Nijmegen.
- **Gemeente Someren, 2006.** Projectlocatiegebied Recreatie De Heihorsten Gebiedsontwikkeling. Gemeente Someren, Someren.
- **Grontmij, 2006a.** Projectlocatiegebied Recreatie De Heihorsten, gebiedsvisie. Grontmij Nederland bv, Eindhoven.
- **Grontmij, 2006b.** Projectlocatiegebied Recreatie De Heihorsten, gebiedsontwikkeling Someren. Grontmij Nederland bv, Eindhoven.
- **Grontmij, 2007a.** Projectlocatiegebied De Heihorsten – startnotitie m.e.r. Grontmij Nederland bv, Eindhoven.
- **Grontmij, 2007b.** Locatieonderzoek natuurwaarden projectlocatiegebied De Heihorsten. Grontmij Nederland bv, Eindhoven.
- **Grontmij, 2007c.** Aanvullend onderzoek aanwezigheid levendbarende hagedis. Grontmij Nederland b.v. Eindhoven
- **Grontmij, 2009.** Planbeschrijving Landgoed De Heihorsten. Grontmij Nederland bv, Eindhoven
- **Lange, R., Twisk, P., Winden, A. van en Diepenbeek, A. van, 1994.** Zoogdieren van West-Europa. KNNV uitgeverij.
- **Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers, 1997.** Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV uitgeverij.
- **Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij & Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, 2002.** Structuurschema Groen Ruimte. Ministerie van LNV & VROM, Den Haag.
- **Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2006.** Besluit goedkeuring gedragscode flora- en faunawet voor waterschappen. (TRC 2006/3652). Vastgesteld d.d. 15 juli 2006.
- **Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2005a.** Besluit inwerkingtreding AMVB art. 75 van de Flora- en faunawet. Vastgesteld d.d. 23 februari 2005. Staatsblad 2005.
- **Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2005b.** Brochure "Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten".
- **Ministeries van VROM, LNV, VenW en EZ, 2004.** Nota Ruimte, Ruimte voor ontwikkeling. Den Haag.
- **Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit, 2002.** Flora- en faunawet. Vastgesteld d.d. 25 mei. Publicatie: Staatsblad d.d. 14 juli 1998. In werking getreden d.d. 1 april 2002.
- **Ministerie van Verkeer en Waterstaat, Rijkswaterstaat, 2004.** Met vleermuizen onderweg. Ministerie van Verkeer en Waterstaat, Rijkswaterstaat, Dienst Weg- en Waterbouwkunde, Delft.
- **Projectgroep Golf Someren, 2005.** Project Golf Someren. A4 notitie. Projectgroep Golf in Someren, Someren.
- **Provincie Noord-Brabant, 1999.** Notitie toepassing compensatiebeginsel Noord-Brabant 1997. Provincie Noord-Brabant, 's-Hertogenbosch.
- **Provincie Noord-Brabant, 2002.** Streekplan Noord-Brabant 2002, Brabant in Balans. Provincie Noord-Brabant, 's-Hertogenbosch.

- **Provincie Noord-Brabant, 2005b.** Beleidsregel Natuurcompensatie. Provincie Noord-Brabant, 's-Hertogenbosch.
- **Provincie Noord-Brabant, directie Ruimtelijke Ordening en Handhaving, 2007.** Principeuitspraak Gebiedsvisie De Hiehorsten (brief 27 maart 2007). Provincie Noord-Brabant, 's-Hertogenbosch.
- **Royal Haskoning, 2006.** Quick scan Strabrechtse Heide, maatregelen waterkwaliteit. Royal Haskoning, 's-Hertogenbosch.
- **Unie van Waterschappen (2006).** Gedragscode Flora- en faunawet voor waterschappen. Den Haag, 2006.